

СЕЉАК.

Недељни лист, за кућу, поље и башту, са илустрацијама.

Издаје сваког другог
ПОНЕДЕЉНИКА.

Издаје и уређује:
ЂОРЂЕ РАДИЋ.

Предплатна цена:
годишње 4 ф. а. в.
полгодишње 2 „ „ „
на 3 месеца 1 „ „ „

Год. III.

У Новом Саду, 20. јулија 1864.

Број 29. и 30.

О мењању семена.

Познато је, да свака земља по мери њени частица, по поднебију и по њеном положају, њој својствене дивје биљке рађа, које ми, ако нам нису од потребе и ако су нам на уштрби посејаном усеву, „коровом“ или „травуљином“ зовемо. Исто нас тако искуство учи, да се извјестне питоме биљке, н. пр. жито, зоб, јечам итд. већма усаврше, кад је земља и поднебије њеној природи удесна; у противном случају пак постају од времена до времена све хрђавије тако, да је преко нужно семе променути, асобито онда, ако је семе тако јако са семеном од травуљина помешано, да га је због једнакости у величини и тежини тешко оделити и изребити.

Ако пак једно усевно биље поред доброг орања и гнојења, опет своја добра својства на једној земљи изгуби, и ако се изроди, то га не треба управо на ту земљу ни сејати више, него такову земљу треба са онаковим усевом засејати, које на ту земљу приличи и који ће онда зацело добру жетву дати. Многа ће земља н. пр. много сигурнија бити за раж, нежели за чисто жито, сигурнија за зоб — овас — нежели за јечам и т. д., а по природи сигурни плодови, неће тако лако ни оманути, нити ће се изродити. Ово

се правило не да свуди и свагда у дјејство привести, јер се сељак при избору свога усева више пута по потреби куће своје и по потреби околине, због сигурне продаје, управљати мора. У том случају дакле, кад се види, да је сејање једнога усева нужно, а да се је овај усево своје зрну изродио, да мање рађа и да је јако са семењем травуљина измешан, онда ће се наравно најбоље учинити, кад се ново семе, из оног предјела донесе, гди је најчистије и гди је у расту своје највиши развитак достигло. Ако се може ово ново семе са лакше земље у тежу посејати, то је много боље, нежели ако је ово у тежој растло, а у лаку дође да се посеје.

То је довољно познато, да свака врета биља, само онда најбоље семе рађати може, ако је земља и поднебије за тај посао удесно да му највиши развитак дати могу, и да само најлепше развијено биље, најлепше плодове дати може, и да је напоследку такав плод за семе најбољи, ако је биље подпуно дозрело и ако се семе од влаге добро до сејања сачувало.

Мисли се, да наши усеви у њиовом првобитном стању нису такви били као што су данас, него су већим развитком и тек 1000-годишњом негом до ти својства дошли; али је тек много извјестније и сигурније помислити, да овај сте-

пен развитка по поднебију и по доброту земље скаче и пада, поводом тим тако разне врсте постају, да човек помисли, да увек нешто друго пред очима има. Природни закони сами по себи су непромјеними, али се по овим законима све у природи по околностима променути даје.

Будући да ми најсавршеније семе само из једнога предјела добити можемо, гди то семе највиши развитак достигне, то је овде врло важно питање, да ли је тај велики степен развитка и за наше мјестне околности удесан, ако њива природа врло од главнији околности рођенога предјела једног или другог семена одступа; и дали би боље било оно семе узети, које није тако јако развијено, и у онаком предјелу растло, који је нашим и у земљи и у поднебију у колико толико раван, и којег природа напоследку велике неге и особите мјестне околности незахтева; дакле, од којег се мање бојати можемо, да ће се изродити, а на против да се издати можемо; да ће се пре на наше околности навикнути и да ће у њима задовољно рађати. Наша цијел мора дакле бити, да такво семе имамо, које ни над, ни испод рађајући својства наше земље и поднебија нестоји, које је већ удомаћено, или се лако удомаћити даде, јер су све, које упливу природнога равновјесија предходе, врло шткодљиве.

Добра пескуљарађа најсавршеније ражно семе, ма да је влаће много краће од онога, што у иловачи расте. Врло је удесно мењање семена са пескуље на иловачу за задобити добре ражи, јер овде из лаке земље у тежу иде; при овом мењању не даје она прве године тако велико влаће, као што би требало да га иловача рађа, дакле слабог дохода, док се на новој овој земљи неодомаћи; ово кажем из сопственог искуства. Зато се после дотера, и рађа такво влаће и семе, као да си га из онога предјела донео, гди најсавршеније рађа.

Мењање семена са слабије земље на добру, тежу, неваља, јер у снажном је семену тај нагон, да себи равно семе роди; без помоћи земље пак то не иде, и како ова нема довољно снаге за подпомоћи његово настојање, одма се изроди којешта. Облагорођавање семена са снажном и добро уређеном земљом дотле, док се неодомаћи, т. ј. док се снага семена и земље неизједначе, врло брзо иде, а изрођење и кварење иде још брже. Без поправљања земље, слаба ће хасна бити од мењања семена, осим ако би само то хтели, да исто оно наше семе, само од семена травуљина очистито, али се при том опет земља плевити и чистити мора, ако цијел нашу постићи желимо.

Скоро сваки хатар има своје сопствене феље травуљина, и тешко је врло до чистог семена доћи; увек дакле морамо на то приправни бити, да ћемо са купљеним усевним семеном и друге нове госте добити, који ће се и код нас окућити, ако им земља и поднебије иоле угодно буде — травуљине небирају земљу, ал гди се окуће, тамо ју опогане. Разне начине којима се травуљине са чистим зрном мешају, не могу овде у обзир узети; овде имам само чистоту семена пред очима.

Кад један добар земљодјелац једну забатаљену и занемарену земљу примити мора, то ће он заиста на њој, и њеним својствима одговарајуће хрђаве усеве наћи, који хрђаво семе рађати могу. Први ће му посао зацело бити, да ту земљу поправи и од травуљина изтреби и оплеви. Земља се наравно пре усева поправити мора, и тако ће се у њеној доброту већ у неколико степени подићи, а семе ће на њој сад два пута боље од онога бити, које се на њој пређе при примању нашло; тако то чишћење и дотеривање сваке године иде, а земља у 10--20% у својој снази и доброту добива, док напоследку до тога степена недође, да се и својства земље и својства семена изравнају, и то је онда онај степен, ког ми оћемо и којем тежимо. Најбоље је дакле земљу поправљати, а семе од оног комшије узети, који је своје семе на онај једнаки, дакле на највиши за нас степен развитка довео; тим ћу начином ја мога комшију у том обзиру достићи, и моју земљу дотерати.

Код једног већ од дуже времена уређеног газданага, гди је налазеће се семе добром жетвом пробу већ издржало, држим да је излишно семе мењати, јер је увек при мењању, са туђим семеном, несигурност скопчана. Овде је најсигурније семе сам ватати, које при извјестним мјестним околностима, најбоље рађа. Са најздравије и најбоље земље, треба најздравије и најбоље влаће збирати, и од таквих влаћа најздравије и најтеже семе увек при сејању узети, и ово је онда најсигурнији начин за задобити добро семе, и за осигурати сталност у красном рађању једног или другог семена. Да од времена до времена овај начин понављати треба, разуме се по себи. Овај начин мењања семена при свима околностима, држим ја да је најсигурнији и најбољи у обзиру свега класатог биља.

Има пак и таковог биља, код којег се не може с успјехом семе задобити, н. пр. црвена детелина. Шта више у правој земљи, гди детелина најбоље расте, пак је чешће и у овом предјелу произвођење семена врло несигурно, пак

ма је и први пут врло рано покосили и оставили после да у семе за доста иде, опет се нађу многи подрасти, пак је то онда тако сплетено, да један део детелине у семе иде а други још цвѣта, а трећи напротив још подрашћује; ово траје овако све до јесени. Особито пак, и врло често и то бива, да се и у оно мало приметног семена црвићи неки увуку, који га униште. Зато је произвођење семена од детелине страшно неситурна ствар.

Код лана и конопље је мењање семена врло препоручително и упутно, ако семе из оног предјела донесемо, гди је ово биље свој највећи развитак достигло. Овде је нуждан влажан воздух. Пример овакови предјела дају нам Лифланд, Естланд, и у обште цела обала источнога мора (у Русији), јер се овде из мора подизајуће се водене паре на близо лежећу обалу спуштају, и тако лан умерену влагу и топлоту за свој здрави раст добије. Исто је тако и у брдовитим предјелима; овде је стабло кудељно и ланено дуже. Напоследку да у висину расте, распростире се ова наклоност у тамо произведеном семену; ове наклоности пак нестане у сувим и равним предјелима врло брзо, пак је зато за нас који у равници живимо чешће мењање семена врло нужно; опет се ово добивено семе тим дуже у својој доброту одржати може, ако се земља дубоко узоре, подрањује, и ако се семе на стаблики остави да добро сазре, и ако се напоследку више година на сувом месту чува.

Мњења о мењању семена су још врло различна. Многи искусни земљоделци суде о овој ствари по њиовим сопственим искуствама, која сасвим сигурна основа имати могу, али само мјестна, која за обште немогу никако меродавна бити. Овакова искуства говоре за, и против мењања семена; кад би пак све околности извидити могли, под којима су таква мјестна искуства учињена, то би се заиста само као изнимке обштих правила сматрати морала, а најбољи је земљодјелац онај, који праве изнимке чинити разуме. Правилу можемо само онда доћи, кад обште природне законе уважавамо и с њима се на том путу послужујемо, а изнимке ових закона тражити морамо у премногим различностима мјестни околности — и ту чемо ји само наћи.

Радић.

Сејање енглеског раног јечма.

Како се рана с' њиве скине, одма се земља преоре — узугари — и остави тако до про-

лећа, пак се онда опет још једаред преоре, семе баци и дрљачом претрпа.

У обзиру обичног нашег јечма, ово су преминућства енглеског раног јечма:

1. Има то својство да се јако бокори, и тим се бар $\frac{1}{6}$ семена уштеди.
2. Закрили земљу врло брзо, спушта жиле дубоко у земљу, и нетрпи од суше тако лако као обичан наш јечам.
3. Више сламе и зрна даје (скоро у $\frac{1}{3}$ више).
4. Зрно је много теже.
5. Више и бољег брашна, а мање мекиња даје.
6. Трговци и пивари га боље плаћају, а
7. будући да врло рано доспева, то се земља још после њега довољано и за други какав летњи усева употребити може.

(L. Wochenbl.)

О увођењу страног биља, и о дјејству поднебја на њ.

(Продужење.)

2. Топлота.

Ако и има известни биља, која јаку зиму издржати могу, има напротив и таква биља, која за време свога одмора врло велику топлоту издрже; чешће и до 45° , које јасно на онима дрвама у нашим стакленим баштама видити можемо, која су са африканског предбрежија „Добре надежде“ и други топлији земаља донешена. Опет је зато број таквих биља соразмерно врло мален, јер би већи део осталог биља при тако великој топлоти за време одмора, угинути морао; напротив, нема на земљи ни једнога биља, које би за време свога раста, дуже времена, више од 20° топлоте издржати могло, без да му неби шкодило, јер је ово степен топлоте такви, који је и за оно биље довољан, које у најтоплијим предјелима земљокруга расте. — Ако је дакле стање топлоте такво, да биље неубије, али ипак онај степен, који је за здрав раст биља нуждан, прелази, онда се укажу појављења, која су по различности стања топлоте, врло разна; јер стање топлоте може бити суво и влажно. — У првом случају, т. ј., ако се биље у таквом поднебију, и у таковој земљи налази, гди врло мало влаге има, то је онда ветрење и издисање биљни частица много веће, него што је увлачење и усисавање, или простије речено; биље у таквом поднебију и у таковој земљи, кроз лишће и други свију мекши частица, више влаге од себе изда, него што ју је жилама у стању у себе увлачити.

Поводом тим нестаје сокова у биљу све већа, и ти сокови удебљају, саставне частице остврдну, и ако се ово стање даље продужи, онда изчезну сокови у биљу сасвим, лишће опадне, а биље мора без помоћи угинути. Кад је пак оваква топлота са соразмерном количином влаге у сајзу, онда се укажу појавлења сасвим другог изгледа.

Она множина влаге, коју биље кроз лишће и друге мекше своје частице од себе издаје, надокнађава се множином оном, коју жиле усисавају и растећем биљу додају, и тако се тим поводом развија биље са страовитом брзином. Ово је појавлење онда видимо, ако је издавање и усисавање влаге у једној и истој мери. Необично издавање влаге узрок је пак чешћем разлађивању, које се и на најдубљим биљним частицама примјетити може, а то је узрок: да се кемични развитак хранећи сокова у биљки поремети тако, да се нове биљне частице пре развијају, него оне материје, којима се биље укрепљава и снажније постаје, и тако увек слабије, мекано, без боје и без сталности остаје, због чега, нити је у стању таково биље цветове а још мање плодове рађати. Напоследку, тим начином ослабљено биље не може мењање топлоте издржати, (које јој испрва и није шкодити могло), пак зато и онда угинути мора.

Ма да врло велика влага или сува топлота, као што смо из преднаведеног видели, у обште биљу шкоди, има опет зато случајева, гди се дјejства ови, меру прелазећи стања топлоте, врло добро употребити дају. — Кад се н. пр. сува топлота тамо употреби, гди се оће меке биљне частице да утврде и ојачају, и гди се оће, да млади и нејаки изданци своју снагу задобију, да зимну ладноћу лакше издржати могу, ту може сува топлота од врло велике помоћи бити. Исто се тако ова сува топлота употребљује, кад оћемо наше мирисаво или љекарско биље на виши степен развитка да доведемо, или, кад оћемо воћу и другим плодовима њиов подпуни укус и мирис да дамо.

Влажна топлота пак, која врло нагло растење проузрокује тако, да се у биљу само меке частице стварају, које онда непријатан укус и мирис тим поводом добију, употребљује се такова влажна топлота врло добро код оног биља, које нам за рану служи, и које ми баш желимо да меко буде, као н. пр. код свију врсти салате, купуса итд., јер је за нас то зеље много боље и пријатније, што је год мекше. Даље, могу се оба стања: претерана сува топлота и топла влага, наизменце врло добро употребити; као

што тако већином и француски баштовани код неговања јагода чине. Они преплављују своје јагодама засађене леје месеца јунија, при највећој топлоти, и то онда, кад су биљке већ прецветале и плодове указале, ал са тим заливањем све постепено попуштају, што се год већма време сазревању приближује тако, да напоследку сасвим престану: овим начином се не само много мирисавији, него и много већи плодови добију. Овај би се начин и код други плодносни биљки употребити могао.

(Продужиће се)

Добре врсте воћа, могу се и од необлаго-рођени воћака добити.

Један учитељ и добар воћар, преповеда следеће:

„Почем су ме преместили у село Д., морао сам моме предчастнику и најмању воћкицу, коју је он у башти усадио, с' готовим новцем исплатити. У мало нешто удаљеном ћошку (рогљу) у порти стајаше једна воћкица, коју по изкази пароха: нити ју је мој предчастник усадио, нити је икада плода донела. И нико није знао, од куда је та воћка на то место дошла. Из тога узрока нисам морао ту воћку платити, и саветоваше ми да то „дивје дрво“ одсечем и у ватру бацам.“

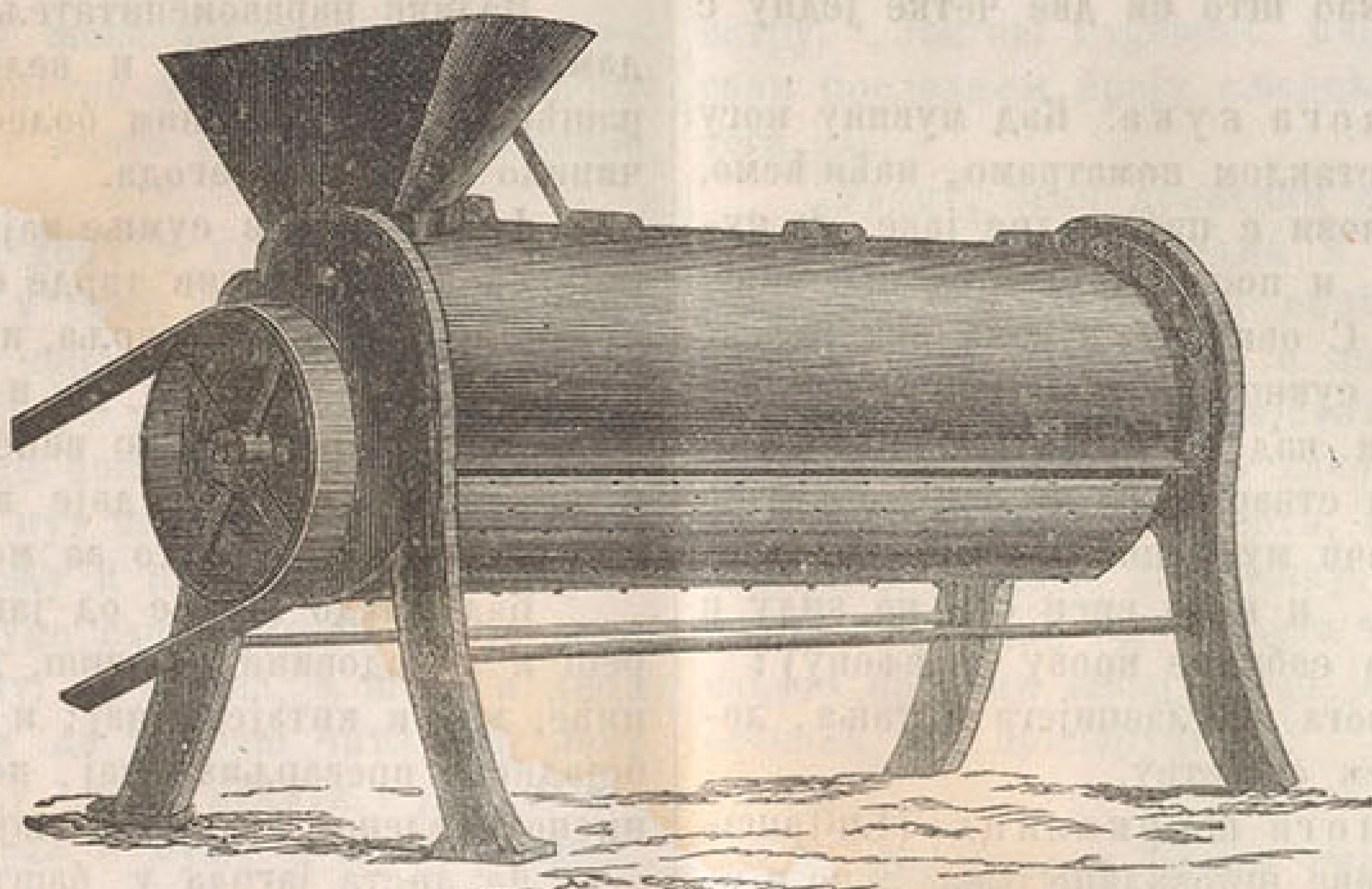
„Дрво ово — била је дивјака јабука — могло је од прилике 6—8 година старо бити, ал је лепог и здравог раста било. Ја га на томе месту две, и јошт и трећу годину оставим, али оно зато време неуказа ни цвета, а јошт мање плода. И ја изгубим већ стрпљење, и био сам у тој намери, да га одсечем, јер ми је баш једно лепо, једнако израстло дебло требало. Већ да сигуром у њега ударим — ал' ме један стари баштован одговори, и тако га ја на моју срећу оставим.“

„То је било месеца марта прошле године. Кад, ал' месеца маја укажу се на воћки неколико цветова, а у јесен сазру на њој две јабуке, које су заиста красне биле, и у читавој околини им пара било није. Плодови су били велики и врло мирисави и прекрасног укуса; ову врсту нико није познавао. Један сам комад мени задржао, а други сам баштованском друштву у Праг послао да га испита.“

И ове године је било доста цвета, ал је мраз све уништио.“

„Ово сведочи: да се добре врсте воћа и од некаламљеног воћа добити могу.“

К. В.

Највећа машина за круњење кукуруза.

Највећа машина за круњење кукуруза.

Ми смо нашим читаоцима ове године већ две машине за круњење кукуруза показали. Овде пак стављамо сада и ову до данас за тај рад највећу направљену машину. Ова је машина за пару или за коње удешена, и окруни на дан до 600 мерица кукуруза. Кошта 350 фр. а. вр.

Како су ноге наше кућевне муве устројене, кад она на зиду тумбе стоји, и по најуглађенијим стварма трчи?

Читав овај створ је чудновато дело, али ће редко ко у њему налазећа се чудеса из ближе проматрати.

Многи од наши поштовани читаоца није може бити никад на то ни мислио да докучи, како је то, да мува на зиду стоји, гди јој тело тумбе висе и по зиду или прозорним стаклама тамо амо трчкара, без да се на земљу стрпошта.

Није ли то лепа загонетка, коју нам природа на одгонетање ставља?

Чини се, као канда нам природа зато све непрестано више мува у собе шаље, да нам ту загонетку повторава све дотле, док је не решимо.

Муве зује беспосличару око ушију, као канда би му рећи хтеле: Брате, кад немаш друга посла, помисли мало на чудновати строј мојих ногу!

Ово је по нас врло од велике ползе, да знамо природне тајне на све стране докучивати, јер

из тога може и земљодјелац и баштован многе користи себи прибавити.

Да видимо дакле ту природну загонетку мало из ближе.

Проматрајте поштовани наши читаоци из ближе једну муву, и споредите њен ход са ходом миша, птице, гусенице, пужа, бубе и други мањи животиња. — Разлику ће те велику наћи.

Може бити да имају мувине ноге мале, фи-не нокте?

С оваким би ногама могла она на маовини, на сукну, на рапавим папиру и по зиду трчати, али на углађеном зрцалу — огледалу, — на прозорним стаклу, гди се нема зашта ухватити, не би могла с тим ноктима трчати, и она зато опет трчи. — Ал што је најчудноватије: она висе на собном крову за време спавања читаву ноћ, и неспадне доле.

Може бити да њене ноге издају какав прилепљив зној као пужеви, пак се њимезалепа? Како би се пак тада ноге тако брзо одлепљивале? И како да трагове на огледалу од такови ногу неостану?

Ово су питања, на која одговорити морамо, да ону од природе нам дату загонетку решимо.

Мувина је нога четкица. Она има на крају своји ногу ситне длачиће, које као чешаљ или четка служе, да пра очисте, и тако видимо ми муве са ногама се чистити, скоро исто тако и још чешће него мачке.

Оне чисте своја крилца, тару своје велике очи, и кад су с тим готови, а они чисте на из-

менце своје ноге, као што би две четке једну с другом трли.

Мувина је нога кука. Кад мувину ногу са увеличателним стаклом поматрамо, наћи ћемо, да има на свакој ноzi с преда две јаке, унутра савијене куке, и после до њи на противној страни две мање. С овим се кукама она на све рапаве ствари, као сукно, платно, папир, свилене ствари итд. заквачи кад по њима хода; пузање дакле по рапавим стварма би с' овим доказано било. Али, како трчи мува по углађеном огледалу, по стаклу итд., и како висе она на зиду и још чудновитије на собноме крову (плафону)?

Разјасњење овога најглавнијега питања, лежи у сасвим трећем својству.

Мувина је нога шмркалица (Luftpumpe). Наравно није ова шмркалица тако лепо и умјетно начињена, као што се по школама показује, нити тако, као што је по разним парним машинама, него је сасвим једностручна шмркалица, с једним отвореним а другим добро затвореним крајем. Деца се често играју са гушчијим перјем, гди један крај читав оставе, а други пресеку. Они узму ону отворену (пресечену) страну у уста, извуку воздух из пера напоље, и претисну после језик на ту отворену страну. Овако од воздуха изпражњено и на језик претиснуто перо, остане на језику висеће.

Овакову је умјетност природа мувиним ногама подарила.

Кад дакле мува са њени шест шупљи ногу сасвим на зид стане, са превијањем noktију воздух из извуче, ноге зиду добро приљуби, онда то исто бива, као и код преднаведеног пера. Мува дакле може са њени 6 ногу на зиду висити, као што и перо од воздуха ослобођено на језику висити може, и с овим је јасно природна она загонетка разрешена.

Јагода као лек противу подагре.

Противу подагре, ревматизма, невестице и т. д. препоручују јагуду као особито средство. Овде се разумевају шумске јагоде, које се са нешто шећера, без вина, једу, ако се за лек употребити желе. И на зубе веле да имају велики уплив.

Сок од јагода чини особите услуге при врућини. Сок се овај на следећи начин прави: на 1 фунту јагода узме се $\frac{3}{4}$ фунте шећера, ово се добро измеша и $\frac{1}{2}$ сата на ватри дотле укувава, док пожелану дебљину недобије. У добро затвореном стаклу, даје се сок овај дуго држати.

Велики наравоиспитатељ Лине оддаје јагодама највећу хвалу, и вели, да му ни једно рашће у дојнотелесним болестима такове услуге чинило није, као јагода.

Јагода је без сумње најпријатније и најњежније средство против тврде столице, и јошт више други дојнотелесни невоља, и не само да је плод њен лековит, него јој је и лишће и стабло и жила од лекарске, и то веће важности. Скувано и процеђено лишће, даје врло добро пиће за стомак, жуч и особито за мокраћу.

Кад младо лишће од јагода у пролеће збереш и у ладовини осушиш, даје исто тако добро пиће, као и китајски чај; и боље је, него онај бојадисан преварљиви чај, који у трговини под именом зеленог китајског чаја долази.

Да доста јагода у башти добијеш, мораш: 1. сваке три, или најдуже четири године место мењати, а за то време изданке сећи и подмлађивати. 2. мораш за време цветања добро заливати, без да јој цвет поквасиш; тим се већи плодови добивају.

Шта значи то кућу водити?

Кад с јесени сву рану са њива наши зберемо, повучемо се са свим тим у кућу. Људи имају тај највиши позив: да заслуже, а следећи је задатак женин, и тај је, да у кућу трудом мужевљевим донешено и стечено: сачува и употреби.

Кад земљодјелство престане, настане додоговодство; први посао људи извршују, а с другим се на домаћицу обратити морамо, која кући води.

Шта значи то кући водити?

Кућу држати, подупирати; то неможе човек, или бар неможе сам, он мора у сајузу са газдарицом то чинити. — Човек подигне кућу, а жена је уредити мора. — Човек кућу сазида, а жена је одржати мора. — Човек је дакле домаћин — газда —, а жена је домаћица — газдарица.

Домаћин се може од куће удалити, кад је сазида. Послови га гоне да иде на њиву, у шуму, на вапаш, и на последку у свет: домаћица мора у кући бити, да је водити може. Она је чувача, она одржава ватру на огњишту, она мора кућу пријатном држати.

Човек посеје кудељу на њиву, а жена ју код куће опреде и сготови. Човек посеје рану, воће и зелен, он вата или стреља дивјач, он лови рибу, донесе кући дрва, и све што кући треба; жена кува, пече и зготови све за јело.

Човек се стара да све у новац што је за

продају претвори; а жена тај новац збира и чува. Заслужити је својство човека, а штедљивост и умјетност из малог много створити је основно својство женино.

Жена воспитава децу у кући, а кад одрасте, одведе ји отац у свет; од матере добију они воспитаније доброга срца, а отац им приповеда његова искуства, која је у свету искусио, он им улива у главу и срце поштење и прилежност, и изводи ји на прави пут за дуготрајно благостање, које се у поштењу и прилежанију састоји.

С вечера се скупе сви заједно; ту је онда муж господар у дому; он прича, а жена и деца слушају. Може бити да им баш чита овај лист и ово место означању „кућу водити.“ Дакле немам ли право, што сам о мужу и жени рекао?

Н***

Остављање репе.

На следећи начин оставља један економ већ од више него 10 година репу, са врло добрим успјехом. Суве, и од лишћа ослобођене репе донесе он у подрум или трап, и то у више гомила. На дно подрума или трапа поспе он пепела од смеђа угља (Braunkohlenasche), на то наслаже репу једно 3 стопе високо, сад опет поспе са тим пепелом, који све празнине између репа испунити мора тако, да с' једно два прста и на репама остане; на ово наслаже опет репе на једно 3 стопе високо, и тако покрије са оним пепелом као и пре, и то дотле чини, докле своју гомилу незаврши. Кад му је гомила готова, онда поспе још једном добро са тим пепелом, и ово чува репу од уплива светлости, воздуха и зиме.

Код нас пак нема тога смеђа угља да би од њега пепела добити могли, него се ми с' другим послужити морамо, и то: или с' обичним сламним или дрвеним пепелом. Ове твари одвраћају сваку влагу од себе, и тако влага до репе доћи не може, да ју уквари.

Овако чуване репе задрже се до месеца јулија чак, у подпуно добром и употребимом стању.

Да крмача своје сопствене прасице неједе.

Ово се зло догађа одма после прасења, и ако му се на пут за времена нестане, проузрокује велику штету. Ми смо лане у првоме броју рекли, да је средство за отвратити крмачу од ждерања своји сопствени прасаца то, да се прасици јаким шпиритом или добром ракијом јак

изтру. „Journal l'agricult. belge“ доноси пак у свом последњем броју следеће средство противу тога зла.

„Узми“, вели дописник истога листа, „свако прасе после прасења одма к' себи, и то посебице, пак га накади са сирћетом. Ово кадење чини из прва сваки дан, а после можеш и ређе то чинити, пак ћеш примјетити, да је крмачи тај мирис јак несносан, јер како задај од сирћета на накађеном прасету осети, одма главу од њега окреће, и гледаће да њушку у земљу зарије, само да онај задај од сирћета неосети, кад ју накађени прасици сисају. Ово је средство од више економа већ препоручено.“

Француски начин сушења воћа.

Овај се начин у тиме састоји, да се воће, н. пр. јабуке или крушке дотле у пари — не у води — кувају, докле тако мекаво nebude, да се са сламком убости може. После тога се тек на сунцу суши. Воће се пре сушења ољушти и на пола или на четворо расече. Овако сушено воће је много укусније, него оно обично сушено.

„Landw. Centralblatt.“

Једно кућевно средство за ране.

У једну чашу бунарске воде, растопи се толико соли, колико се само растопити може, пак онда, колико те воде има, толико сирћета додати треба, дакле, пола воде а пола сирћета. Ова се смеша при употребљењу мало угреје, пак се онда ланена крпича у њу замочи и мете на рану. Ова се крпича мора преко дана више пута квасити. При употребљењу овога средства неће се рана никад загнојити и нетреба друга фластера онда.

(Prakt W.)

Нек се зна.

(Економска немачка друштва.) Оћемо да покажемо нашем народу, кол'ко заведенија имају Њемци за развитак своје домаће економије, пак ћемо тако видети, зашто су они од нас у тој струци тако јак напреднији и зашто су у материјалном стању бољи и богатији. Ми држимо, да ће ово сваког нашег читаоца занимати. Да почнемо дакле са

1. краљевином Пруском, са Хохенцолернским земљама.

а. Пруска провинција.

1. Земљодјел. главно друштво у Гумдинену. Председ.: пл. Саукен; секретар: Кунце. Ово друштво има под собом 20 окружни друштва.

2. Земљодјелско главно друштво у Кевигсбергу. Председ.: Рихтер; секретар: Хаусбург. Ово друштво има под собом 38 окружни друштва. Осим ови има још под овим друштвом два варошка економска друштва: 1. у Растенбургу а 2. у крајини Марку.

3. Земљодјелско друштво у Маријенвердеру. Председник: Конрад; секретар: Мартини. Ово друштво има под собом 13 земљодјелски дружина, 20 баштовански, свилодјелски и пчеларски дружина, и 2 земљодјелско-учитељски дружина.

4. Земљодјел. главна дружина у Данцигу. Председник: Гајсмер; секретар: Елрихе. Са 23 окружна друштва.

б. Провинција Посен.

1. Земљодјелско главно друштво у Бромбергу. Председник: барон Шлајниц; секретар: Кинце. Са 16 окружни друштва, и 14 други, с овим друштвом несаједињени варошке дружине.

в. Провинција Помери.

1. Померска економска дружина. Председник: пл. Хаген; секретар: др. Бирнер. Са 24 окружни дружина.

2. Балтска дружина за распрострањање земљодјелства у Елдени. Председник: барон ле Форт-Папендорф; секретар: др. Роде. Са 11 споредни дружина.

г. Провинција Бранденбург.

1. Земљодјелско провинцијално друштво за Бранденбург и нижу Лужицу у Поцдаму. Председник: пл. Мединг; секретар: пл. Шлихт.

2. Друштво за распрострањање свилодјелија у Бранденбургу и нижој Лужици у Поцдаму. Председник: Флоттвелл; секретар: пл. Шлихт.

а. Државни срез Поцдам.

1. Маркско економско друштво, као главна земљодјелска дружина за државни срез Поцдам, у Поцдаму. Председник: пл. Мединг; секретар: пл. Ислихт. Управитељ депутације непосредни чланова маркског економског друштва: Менцел. Са 33 споредни дружина.

б. Државни срез Франкфурт.

2. Земљодјелско главно друштво за државни срез Франкфурт, у Франкфурту. Председник: Герлах; секретар: Фук. Са 27 земљодјелски дружина, — 4 за распрострањање добри коња, а 3 за баштованлук.

д. Провинција Шлезеја.

1. Земљодјелско главно друштво за Шлезеју у Бреслави. Председник: гроф Бургхаус; секретар: Герц. Са 46 окружни друштва земљодјелски и 2 за одгајање добри кобила. Даље има с овим друштвом несаједињени 72 варошки и сеоски земљодјелски, воћарски, свилодјелски и пчеларски друштва. —

е. Провинција саксонска.

1. Главно земљодјелско друштво за саксонску провинцију у Мерсебургу. Управитељ: барон Рајбниц; секретар: др. Штаделман. Са 66 окружни друштва. Осим ови, снадају под управом овог друштва још и 5 филијална друштва анхалтиска и то: у Бернбургу, Кетену, Косвигу, Рослави и Цербсту; даље Шварцберг-Сондерхаузон и књажество Гота такођер као филијална друштва горепоменутог главног друштва.

ж. Провинција Вестфален.

Државни срез Минстер.

1. Земљодјелско провинцијално друштво за Вестфален у Минстру. Председник: Јонас; секретар: пл. Лаер. Са 12 филијални друштва.

Државни срез Минден.

1. Минден - Равенсбергерско земљодјелско главно друштво у Херфорту. Управитељ: пл. Борис; секретарско је место упразњено. Са 13 окружни друштва разни економски грана.

Државни срез Арнсберг.

1. Земаљско економско друштво у Арнсбергу. Председник: пл. Спанкерен; секретар: Либрехт. Са 15 филијални друштва; осим ови има једно друштво за распрострањање добри коња, 2 за пчеларство и 1 за свилодјелије.

(Продужиће се.)

Т Р Г О В И Н А.

У П е ш т и.	Тежина		Пожунац				Н о в а ц.	У банкама			
	од	до	од		до			од		до	
	фунти		фор.	н.	фор.	н.		фор.	н.	фор.	н.
Жито банатско	85	88	—	—	—	—	Царски дукат	5	49	5	50
" бачко	84	85	3	90	4	—	Крунаш	15	90	15	95
" потиско	84	86	—	—	—	—	Сребро	113	75	114	—
Наполица	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Раж	76	80	2	90	3	—	Срећке државне од год. 1839. од 100 ф.	157	75	158	25
Јечам	68	70	1	80	2	—	" " " 1854. " 100 "	90	75	91	—
Зоб	45	50	1	80	1	90	" кредитног завода од 100 ф.	128	50	128	60
Кукуруз	79	83	2	80	2	90	" Естерхазејове од 40 ф.	99	—	101	—
Проја	—	—	3	50	3	80	" Палфијове од 40 ф.	28	50	29	—
Пасуљ	—	—	—	—	—	—	" Виндигрецове од 20 ф.	18	75	19	25
Решца	—	—	6	25	—	—	" Кеглевићеве од 10 ф.	12	50	13	—

Епископска печатња.